

**R. P. Ferdinandi De Castro Palao, Legionensis Soc. Iesv,
Sacræ Theologiæ Professoris, Et sanctæ Inquisitionis
Qualificatoris & Consultoris; Operis Moralis, De Virtvtibvs,
Et Vitiis Contrariis, In ...**

Continet Tractatvs De Conscientia, De Peccatis, De Legibvs, De Fide, Spe,
Et Charitate

**Castro Palao, Fernando de
Lugduni, 1669**

§. 5. De priuilegio scripto, & non scripto pro foro conscientiæ, & externo.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76540](#)

semper est oppositum positio p̄ceptio : at affirmatum non semper est oppositum p̄cepto , & quando ei opponitur , negatio p̄cepto opponitur. Alij tertiam differentiam addant , quia priuilegium negatiuum amitti non potest per non v̄lum , seu omissionem ; securus verò affirmariunt. Quod verum habet , si non v̄lus intelligatur de non v̄lu , seu omissione legis communis , quia per talem omissionem , & non v̄lum legi priuilegium seruat. Quomodo ergo amitti potest ? At si intelligatur de non v̄lu , & omissione ipsius priuilegii , potest sicut & affirmatum priuilegium deripi.

² Sextò diuiditur priuilegium in commune , & singularē. Voco priuilegium commune , quod ob saecūlū boni communis , immediatē conceditur. Singularē , quod ob bonum aliquis singularis est immediatē concessum. Norantes apposui particulam immediatē : nam om̄e priuilegium , sive concessus communari , sive concessum singulari personæ , semper est ob finem communis boni ultimātē , quia ad bonum commune spectat priuilegia indigenibus , & demeritis concedi : sed non obinde debent dici priuilegia communia , & ob finem boni communis immediatē concessa , sed singularia & quia licet nullis concedantur , culibet tamen conceditur , quatenus talis est. At priuilegium quod ob boni communis immediatē conceditur , p̄mō , & per se communari conceditur , & inde ad singulos derivatur , non qua singuli sunt , sed qua partes sunt illius communari. Exemplum est manifestum in priuilegio concessio clericis , n̄ ad tribunal seculare trahatur , quod est concessum statu clericali primo , & inde ad quoslibet clericos derivatur , quacunq; paries sunt illius status. Hic ergo priuilegio communī nemo potest renunciare , ex cap. si diligenter , de foro competente , contingit , de sententi , excommunicatio . Et ius publicum si de paciō , quia nemo potest renunciare , quod sibi directē concessum non est , et illo fruatur , bonum eam commune pendere non debet à cuiusque voluntate. Item ipse non potest renunciare esse partem illius communari , cui concessum est priuilegium. Ergo nec priuilegio o , quod illi agunt , quatenus est pars , & membrum communari. Priuilegio autem in communitate viuisque introducto cedere qui quis potest , ex cap. ad Apostolicam , de regularibus , l. si quis in conscribendo , C. de paciō , tum quia non decet beneficium iniuste concedi : tom & praecepit , quia si in communitate ipsius est priuilegium , ipse constitutus illius dominus , ac prōinde renunciare poterit. Limitata tamen est haec doctrina , nisi priuilegium concessum in gratiam viuis , respiciat etiam communitatem alterius , & vnum ab alio separari non possit , quia tunc ab uno tam non poterit renunciari , alias poterit renunciare priuilegium alterius. Quia ratione dicitur vxori non posse renunciare priuilegio senatusconsuli Velleian , non se obligandi fideiustione sine coetus mariti ; quia tam in favorem vxoris , quam mariti hoc priuilegium est vxori concessum. Idem est , si priuilegium concessum in favorem cui , esset etiam directē concessum in vindictam alterius ; quia una tali priuilegio renunciare non possit , eo quod non possit intentionem legislatoris , que tunc confessum non respiciat , impetrare sic Bonacina disputatione , q. 3. punct. 1. num. 10. Suarez lib. 8. cap. 7. à num. 1. Salas disputatione , I. 7. sed. 2. num. 24.

³ Septimus diuiditur priuilegium in favorabile , & odiosum. Favorabile est , quod ita fauorem coninet , ut nemini incommodum aferat. Tale est priuilegium audiendi Missam tempore interdicti , vescendi laetacionis , vel carnes tempore Quadragesima , faciendo testamentum sine iuris solemnitate , & alia similia , haec enim est obseruatione iuris communis opponatur ; quia tamen etiam specialiter praedictum afferunt , favorabilia priuilegia absolute absenda sunt. Odiosum vero priuilegium coniūta dicuntur , quod ita fauer priuilegio , ut simul alteri nocet : tale est priuilegium quo exemplares ad decimalum solutionis nocte enim illi quidem debentur , eti tibi proficit . Item priuilegium , quo capax es habendi plura beneficia , cedit enim in prædictum aliorum. Simile est priuilegium concessum ad lites & maximē si datur , ut procedat iudex , appellatione remota , quia haec omniū eti tibi fauente , alii damnatio sunt , sic Panormi in cap. quia , de priuilegio . Et cap. olim , de verb. signific. Bald. in l. ff. de consit. Princip. Tiraquell. de utroque retraictu , in prefat. num. 6. Azot. lib. 4. cap. 23. q. 2. Bonacina disputatione , q. 3. punct. 1. num. 1. Suarez lib. 8. cap. 6. num. 5.

S. V.

De priuilegio scripto , & non scripto pro foro conscientia , & externo.

¹ Quid sit priuilegium scriptum , & an transumptio fides habenda sit ; quid non scriptum.

² Confutandū comparari potest priuilegium.

³ Proponitur quadam obiectio , & solvitur.

⁴ Explicatur priuilegium pro foro conscientia , & pro foro externo.

⁵ An priuilegium pro foro conscientia intelligatur pro foro sacramentali ; approbatur non intelligi.

⁶ Inde neque concessum pro foro conscientia importat necessarium forum sacramentale , quidquid contra statutis Sanchoz & alij.

¹ O Credo diuiditur priuilegium in scriptum , & non scriptum. Scriptum priuilegium est , quod per scripturam conceditur. Debet autem scriptum esse authenticum , & obligatum Principis sigillo , vt fidem saltem in foro externo faciat. Si autem velis transumptum aliquod deducere , debes citare patrem , cuius intercessio , alia nullam fidem facit transumptum , sic deducatur ex originali.

At si priuilegium nulli specialiter opponitur , debes editio generali vocare ; si aliquis forte est , cui intercessio tale priuilegium ut compareat ad contadendum , sic Coutar , q. præc. cap. 2. circa finem. Baptista de Salas in fin. verbo priuilegium fol. 19. col. 1. Emanuel Rodriguez , q. regul. q. 8. art. 16. & probant omnes ex cap. Albericus de rebib. Verum post Clementem V. fecit semper in omnibus priuilegiis specialiter religiosibus concessum , apponunt Pontifices claustrum , ut transumptum etiam impensis habeatur integra fides , modo sine manu Notarii publici subscripta , & sigillo persona in dignitate constituta munita , ut videi potest in omnibus bullis. Intra iulius 1. ut refer Emanuel Rodriguez , tom. 1. regul. qq. quatuor 8. art. 16. vnum sufficere concessum . vel transumptum obligari manu Notarii publici , vel sigillo persona in dignitate constituta quod priuilegium non confutetur revocatum , at Eman. etiam Pontifices subsequentes utrumque ad fidem expostant , subintelligunt enim , nisi aliud sit specialiter concessum. Priuilegium non scriptum est , quod verbottenus à Principe est concessum , vel confundit interdictum. Supponimus modō ex dictis in puncto seq. scripturam non esse de substantia priuilegii , sed concessum Principis , quomodoconque manifestetur , sufficeret.

² Difficultas autem est , an huiusmodi consensus in consuetudine inveniatur , ac prōinde priuilegium consuetudine comparari possit ?

Respondeo cum communī omnia sententia posse , sic glossa in cap. super quibzdam. S. præterea , verbo non extat , de verbis significatis , & in cap. nouit , de iudicis , verbo consuetudinem , & in c. conquestus . 9. q. 3. Innocent. cap. constitutis , de runcidem , Suar. lib. 8. cap. 7. a. 5. Bonacina disputatione , q. 3. punct. 1. 1. Salas disputatione , secunda 2. n. 22. Ratio est , qui consuetudo legalis vim habet ab organi legem in totum. vñ in parte , si de communitate procedit , sed talis abrogatio vere priuilegium est. Si autem confundit non sit ab aliqua communitate , quia legem introduceste posse , sed ab aliquo familia , vel singulari personis , tunc idem est , ac præscriptio : præscriptione autem acquiruntur varia iura , & facultates , & iuris dictiones , ut constat ex cap. cum contingat , de foro competenti , vñ id notar. glossa , & Panormi. Felin. cap. auditus , n. 17. de prescriptione , cap. super quatuor , §. de verb. de officio delegati , n. 17. Cassiniana in confutandū , Burgundia rubr. §. 6. verbo du prince , n. 13. Haec autem reputari debent , & vere priuilegia sunt. Consensus autem Principis ad huiusmodi confundendū legalem , & præscriptionem sub sequenti non requiritur. Sufficit enim datum in l. de quibus , ff. de legib. & cap. vñ. de confusione , ut loquendū de confusione diximus. Quocirca omnes conditions , quia ad confusione legalem , vel præscriptionem requiruntur , et omnes requiruntur ad hoc priuilegium , siquidem media consuetudine legali , vel præscriptione debet introduci. Cum autem ad consuetudinem legalem , & ad præscriptionem ducenda conditions requirantur , ut constat ex (upradictis) de consuetudine , ad consuetudinem legalem diximus sufficere decimum , ad præscriptionem non semper , sed pro qualitate rei præscribendae. Ad consuetudinem introducendam non expolulatur bona fides , sed usus ad præscriptionem. Diversæ etiam conditions requiruntur ad priuilegium consuetudine legali , vel præscriptione comparatur.

³ Sed objicis sequitur ex hac doctrina , quod reuocari alicui priuilegio , reuocari ea , quia consuetudine , & præscriptione comparavit ; siquidem rei , & proprii priuilegia sunt. Consequens autem communiter non admittitur. Ergo non sunt esse priuilegia.

Respondeo negando sequelam , & ad probationem dico , eti iura , & facultates consuetudine , vel præscriptione comparatae vñ. & proprii priuilegia sunt , quia tamen nomen priuilegii pro priuilegio specialiter à Principe concessio sumitur communiter : ea de causa in materia odiosa , qualis est reuocatio , non debent venire intelligenda , quia consuetudine , vel præscriptione comparata lunt , he docuit Salas disputatione , secunda 2. n. 22. Bonacina disputatione , q. 3. punct. 1. n. 3. Suar. lib. 8. cap. 7. à num. 10. & præcipue num. 15. Et fauent omnes illi , qui dicunt , priuilegium hoc esse presumptum , seu fictum fictione iuris , quos referunt Suar. si præ num. 6. Verum si sermo sit de augmento , & excusione aliqui fauabilis , optimè possunt consuetudines & præscriptiones sub nomine priuilegii comprehendendi , quia

qua vere sunt priuilegia: nulla appetet ratio, quare talis favor illius competeat nos posse.

4 Non diuino priuilegij in priuilegiis pro fato conscient & canticum, & in priuilegiis pro fato extero, est latis vata, & cognita necessaria. Priuilegium datum pro fato consciente tantum, ita prodest priuilegiato in illo fato, vt non possit in exteriori fato virtute illius operari, sed debet se exercita gerere, ac si nullo priuilegio gauderet. At priuilegium datum absolute, seu datum pro fato extero, non solum in illo fato prodest, sed etiam pro fato conscientie, nam fecurus in conscientia procedit, qui virtute talis priuilegij operatur. Quod intelligendum est quando vere priuilegium est, & non presumsum, i.e. subreptio acquisitum: nam tunc sit in exteriori fato videatur esse priuilegium; re tamen ipsa nullum est, sed solum presumuntur.

Dificultas autem est, an idem sit priuilegium datum pro fato conscientie, & pro fato penitentie; Negat Eman. Rodriq. item. 1. quisi. regular. qua. 61. art. 10. & Thom. Sanchez lib. 8. de matr. disp. 34. num. 29. hi enim Doctores distinguunt eam proposito cap. praeterea, el. 2. num. 5. & spon. alii. triplex fato: primo conscientiam; secundo penitentiale; tertio quasi penitentiale, quod est medium inter haec, quodque vocatur conscientie; quando ergo priuilegium concessum est pro conscientie fato, existimat si Doctores extra sacramentum penitentie & exercitii posse: at si concessum est pro fato penitentie, solum in fato sacramentali penitentiae ex rendendis offensis, affirmat his Doctribus, qua parte dicunt priuilegium concessum pro fato conscientie non expostulare solum sacramentale, cum multa ad conscientiam pertineant, que extra sacramentum exercitii possint, ut bene dixit etiam Nauart. lib. consil. 1. de pr. uigil. consil. 11. num. 2. in 2. editione, & in summo p. 27. rur. 41. Idem docet Eman. Saa verbo excommunicatio, ubi de absolutione, num. 1. Quare priuilegium pro conscientie fato concessum, solum importat viuum occultum illius momenti determinatum iudiciali fato, nullaque modo expostulante sacramentali confessionem, nisi materia priuilegij aliud inducit.

7 Difinatio tamca à Thom. Sanchez. Eman. Rodriq. & Prospicio, quatenus affirmant priuilegium concessum pro fato penitentie, seu penitentiial, importare confessionem necessariam. Penitentia enim Ecclesiastica sapientia extra confessionem sacramentalem imponitur, ut cum aliquis ab excommunicatione solenniter absoluatur, tali absolutione penitentiales est, & in fato penitentie datur, & tamen non datur in fato sacramentali. Quocirca forum penitentiae a fato conscientie in eo solum existimo distingundamus, quod forum conscientiae comprehendens quidquid ad conscientiam pertinet, quod non solum est remoto cuiuscumque malo, & peccati, sed etiam cuiuscumque boni concessio. Vnde enim illi conscientiae, non solam tollere ab illa mala, quae habet sed etiam fauores aliquos, & bona, quibus capax est, concedere. At fatum penitentiae solum comprehendit culpam vel malum aliquod, & vinculum, pro quo tollendo penitentia facienda est; cum autem hoc vinculum, & malum sapientia possit tolli extra sacramentum Poenitentiae, manifeste videtur inferri priuilegium concessum pro fato penitentie, non semper importare solum sacramentale, sed solum quando malum, quod tollendum est, alia via tolli non possit, quam per sacramentalem confessionem, quod malum solum est culpa, & peccatum, non censura, & pena; & ita docet Suarez, adducens Sylu. Rofellum, Antonium, & Tabien, lib. 8. de legibus, cap. 6. num. 15. insinuat Basilius de Leon lib. 8. cap. 1. num. 17. Quod adeo verum est (inquit Suarez) ut ciamsi induxit commitias Sacerdoti confessori, vel qui audit conscientiam facimento Ponitentie; quia illis verbis solum indicatur qualitas perfide eligende, non actualis vius confessionis. Idem docet Thomas Sanchez lib. 8. de matr. disp. 34.

Ez doctrina infra cum ipso Suarez num. 16. indultum datum Episcopis in Trident. s. 24. cap. 6. de absolutione à qualibet censura, & impedimento occulto in fato conscientie, inuncta penitentia salutari, non indigere ad sui executionem sacramento Penitentie, sed extra illud imponi posse penitentiam salutarem. Idemque esse in fato conscientiae inuncta penitentia salutari, ac in fato conscientiae, vel penitentie.

§. VI.

De priuilegio ad instantiam partis, vel motu proprio concessio.

1. Que sunt haec priuilegia.
2. Probarine possit testibus priuilegium esse motu proprio concessum.
3. Clauſula motu proprio in priuilegio tollit viuum subreptionis, ex communis sententia.

4. Intelligitur, si nulla à te facta sit supplicatio.
5. Tametsi supradicta gratia careat viuo subreptionis, si est ex aliis capitibus infirmari.
6. Si concedens priuilegium exprimit in conciſione falſitatem, nullum est.
7. Quid si supplicationem facias diminutam, & concedens apponat clauſulam ex motu proprio & probabilis conſeuſione, esto doctissimus Suarez contrarium defendat.

I Iudicatur priuilegium concessum ad instantiam partis, quando propter instantiam priuilegiari, vel alterius, qui eius partes gerit, concedens, alias non concessus. Econtra vero illud dicitur motu proprio concessum, in cuius concessione Princeps à se ipso mouetur independenter à qualibet alia intercessione. Sed quia haec motio, & voluntas Principis constat non potest, sibi ipse cam declarat, imbibit enim viuſalem negationem, ex nulla alio motu esse, cuius probatio moraliter impossibilis est: ea de causa nunquam ceteretur priuilegium, & gratia motu proprio concessa, nisi in ipsa concessione sic exprimatur: deciditur in cap. si motu proprio, de prebendis, in 6. Neque inde fit excludi à tali gratia, & priuilegio petitionem priuilegiari poterat enim petuisse priuilegium & nihilominus priuilegium non ob eius petitionem, tanquam ob causam singularem, sed ex voluntate Principis esse concessum, quia concedit ex sua voluntate, sicut petitum est, non quia petitum est, & ita ex Baldio, Decio, Felino, & aliis tradit opimè Menochius lib. 2. de arbitris, centur. 3. casu 201. num. 79. Rebuff. in concordia in forma mandati Apostol. verbo motu proprio, versic. non an duci est, & praxi beneficiaria t. de mandatis. Apostol. in clauſula mandatorum, num. 11. Thomas Sanchez lib. 8. de dispens. li. 1. num. 6. Suarez de legib. lib. 8. c. 11. n. 6. & talij apud praeceps Doctores.

2 Ex qua doctrina infert bene Suarez, & Sanchez, supra, alios allegans, & Malcard. de proba, conclus. 845. num. 34. non posse testibus probari gratiam esse motu proprio concessum, quia non posse testi faciat de illa viuſerali negatione à nullo moueri Principem in concessione. At si Princeps semel id expressi, ut, & recipi' um deperdat, possum telles depolare in illo apposita clauſula motu proprio, sic Sanchez supra, Malcard. num. 24. Adde eriam posse probari testibus, si gratia verbo tenus concessa fuerit, & telles deponerent concedentem dixisse se motu proprio concedere.

3 Sed inquire, an clauſula motu proprio apposita in priuilegio tollat viuum subreptionis.

Communis sententia affirmat tollere viuum subreptionis, que prouenire potest ex taciturnitate veritatis, alioquin necessario explicanda; scilicet vero ex falsa clauſula expessione. sic Menochius lib. 2. de arbitris, centur. 3. casu 201. num. 80. Thomas Sanchez lib. 8. de dispens. disp. 11. num. 47. & 52. Mouentur, quia ex tacita veritate non colligitur, an concedens bene, vel male informatus gratiam proprio motu concesserit: at quando falsa clauſula motu proprio concessum est, & cum ex falsa informatione mous fuerit ad concessionem, concessio nullius momenti erit.

4 Ceterum dicendum est primò, si nulla à te, vel pro te facta est supplicatio, sed Princeps mous est à priuilegium concedere, & in concessione nullam falſitatem exprimit, etiū taceat ea, quia alioquin exprimenda esset, gratia firma est, neque viuum haber viuum subreptionis: sic Doctores supra relati, & tradit Suarez lib. 8. de legibus, cap. 12. numer. 14. & est ex parte decisio textus in cap. si motu proprio, de prebendis, in 6. & Clem. si Romanus eodem rit. Ratio est manifesta, quia ubi nulla à te, vel pro te facta est supplicatio, nulla surreptio interuenire potest; ad sum, mun enim interuenire potest ignorantia ex parte concedentis, quae non debet praetulsi.

5 Nihilominus, esti gratia sic concessa viuo subreptionis careat: non infert semper firmam, & validam esse: potest enim ex aliis capitibus irritari. Primo enim irita redditur, si aliqui inhabilit concedatur, ut si illegitimo, excommunicatio, aut irregulari concedatur beneficium, non impetrata prius dispensatione illius impedimenti: qui haec clauſula motu proprio tollit significat moueri concedentem, à te, & non ab alio in priuilegijs concessione: non autem significat se dispensare in impedimentis, & inhabilitibus illius, ut glossa in supradicto cap. si motu proprio, verbo ob hoc per textum ibi. Rebuff. in concordatis, t. de forma mātāi Apostolici, in clauſula motu proprio, in 6.7. & 10. effectibus. Menoch. de arbitris, lib. 2. centur. 3. c. 1. 201. numer. 81. & 82. Thomas Sanchez lib. 8. disp. 21. quasi. 3. numer. 49. Suarez lib. 8. cap. 12. num. 14. fine. Secundò inabilitate gratia, si cedat in prædictum tertii, quia non ceteratur concedens iuri acquistito derogare, nisi illius faciat mentionem: si sit aduersus confitendum municipale, & consuerendum recipiat ob eadem rationem, sic Rebuff. Menoch. Thom. supra. Gigas de confessionibus quisi. 9. num. 4. & 5. & questi. 29. num. 4. & 5. in quibus alia exempla videbi possunt, quia quia materiam de beneficiis Ecclesiasticis attingunt, omitto, latius in proprio tractatu dicto.

6 Dicendum secundò, si concedens priuilegium falſitatem exprimit

DE
ASTRO
PALAD
TOM.
I
E
N